

28 Αυγούστου 2013

Σαν σήμερα, πριν 54 χρόνια, κοιμήθηκε ο Γέροντας Ιωσήφ ο ησυχαστής

[Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Αγ. Ιωσήφ Ησυχαστής / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#)

Αγιορειτική Φωτοθήκη

ΓΕΡΩΝ ΙΩΣΗΦ Ο ΗΣΥΧΑΣΤΗΣ

του Καθηγουμένου της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου

Αρχιμανδρίτου κ. Εφραίμ

Η δυνατότητα να αρνείται κανείς κάθε επιθυμία και σκέψη, που εγκλωβίζει εμπαθώς την θέληση και τον νου του ανθρώπου σε γήινα πράγματα, εξασκείται απόσους είναι εντός της Εκκλησίας. Κατ'εξοχήν όμως αυτό αποτελεί την επιστήμη των μοναχών. Ο εγκλωβισμός μας μέσα στην γήινη σφαίρα εμπαθών νοημάτων δεν είναι ακίνδυνος, εφόσον τον εσωτερικό μας θάνατο τον σηματοδοτούν σκέψεις ματαιόδοξης υπερηφανείας και ατομισμού, διαθέσεις πλεονεξίας και μίσους, διχόνοια, μικρός ή απερίγραπτα μεγάλος πόλεμος με μήλο της Έριδος τις παράλογες επιθυμίες.

Όταν κανείς θεωρητικά για κάποιο διάστημα της ζωής του ευτυχεί, δεν έχει καιρόν να θέτει ερωτήματα που αφορούν την ύπαρξή του. Απολαμβάνει για λίγο την ηδονή που προκύπτει από ευτυχή γεγονότα και ακόμη περισσότερο φαντάζεται ότι έχει την δυνατότητα να επεκτείνεται ευτυχώντας, έως ότου πετύχει την ύψιστη ανάπαυση και χαρά του. Αυτό συνήθως συμβαίνει στις πιο μικρές ηλικίες, όταν άλλοι έχουν τις πραγματικές ευθύνες για τη ζωή του - και μάλιστα στην σύγχρονη εποχή για αρκετό χρονικό διάστημα- εφόσον τελειώνει κανείς τις σπουδές του σε ώριμη ηλικία.

Όταν σιγά σιγά συναντούμε τις πρώτες δυσκολίες της ζωής, που δεν αποκλείεται να συμβεί και σε μικρή ηλικία τότε αρχίζει ο προβληματισμός. Προβάλλονται και εντελώς φυσικά στο νου του ανθρώπου ερωτήματα: Γιατί υπάρχω; Ποιό το νόημα σ' αυτή τη ζωή; Ποιά είναι η αλήθεια όσον αφορά το πρόσωπο μου και τον κόσμο που ζω; Όταν απαντηθεί το ερώτημα ποιά είναι η αλήθεια τότε μπορεί να δώσει ουσιαστική λύση σε κάθε άλλο ερώτημα. Κάποτε αυτό το ερώτημα είχε τεθεί στον Χριστό από τον Πιλάτο "Τι εστίν αλήθεια;" και φυσικά δεν περίμενε απάντηση. Το ερώτημα αυτό κουράζει, απογοητεύει, σκέπτεται κανείς ότι δεν υπάρχει απάντηση. Σίγουρα κάθε τι που δημιουργεί χαρά ή ηδονή δεν είναι ταυτόχρονα και ευτυχία. Αυτό καθορίζει μία λεπτομερή παρατήρηση, που προέρχεται από την γνώση των ενεργειών που προσδίδονται στον ψυχικό μας κόσμο, όταν αποφασίσουμε να υλοποιήσουμε την μία ή την άλλη σκέψη.

Υπάρχουν παράλογες ηδονές που ξεγελούν τον άνθρωπο. Παρουσιάζονται σαν ευτυχίες και αλήθεια και ενεργούμενες δημιουργούν την γνώση της πικρίας και της απογοητεύσεως. Αυτό φαίνεται καθημερινά σ' όλους τους τομείς της ζωής, ή στα απεριόριστα πλούτη, ή στην κατάργηση της προσωπικότητας τρυγώντας μόνο την σωματική ηδονή με ψεύτικα αισθήματα.

Η αλήθεια όμως είναι πρόσωπο και το πρόσωπο αυτό αποκαλύφθηκε : “Εγώ ειμί η αλήθεια” (Ιω. ιδ', 6). Ταυτόχρονα αυτός είναι και η αγάπη, διότι “ο Θεός αγάπη εστίν” (Α' Ιω. δ', 8). Η πνευματική αγάπη δεν απομονώνεται στον εαυτό της, αλλά ζει την ευτυχία της μέσα στο άλλο πρόσωπο.

Η παρουσία του προσώπου Χριστού - Θεού στην γη ήταν μια προσφορά πρακτικής θυσίας-αγάπης και η αγάπη αυτή προερχόταν από την εσωτερική ενέργεια του φωτός της θεότητας, που έκρυβε μέσα Του και άφησε να φανεί εξωτερικά στο όρος Θαβώρ, στην Μεταμόρφωση Του. Η προσωπική Του ζωή είναι η αλήθεια για κάθε άνθρωπο, η αλήθεια όμως εφαρμοσμένη σαν θυσία αγάπης, ανιδιοτελούς προς τον συνάνθρωπο. Όλες οι εντολές Του οδηγούν στην αλήθεια, στην αγάπη, στο φως, στην απομίμηση των αρετών του θεϊκού Του προσώπου. Μόνο όποιος αποφασίσει να περάσει σ' ένα “στάδιο” αυτοθυσίας μπορεί να κατανοήσει ότι μέσα από τους κόπους για την απόκτηση της αγάπης προς όλους, ακόμη και προς τους εχθρούς, πηγάζει μέσα στην καρδιά του η ενέργεια του φωτός εκείνου που ανακαινίζει, μεταμορφώνει τελείως τον εσωτερικό άνθρωπο και τον ανεβάζει στην ύψιστη επιτυχία και σκοπό της ζωής, την θέωση της ανθρώπινης φύσεως, την υιοθεσία, την νίκη κατά του θανάτου, την αιώνια ανάστασή του. Μέσα στην ορθόδοξη παράδοση άπειροι ήταν οι μάρτυρες αυτής της οδού και ιδίως στον ελληνικό χώρο. Ο Γέροντας Ιωσήφ ο Ησυχαστής έζησε στο Άγιον Όρος από το 1921 έως το 1959. Η κατά κόσμο καταγωγή του μακαριστού αυτού Γέροντα ήταν από την νήσο Πάρο. Στα χρόνια που γεννήθηκε, οι αξίες που χαρακτήριζαν την ευγένεια του ανθρώπου έναντι των άλλων δημιουργημάτων ήταν ακόμη πολύ ισχυρές, όπως και στην δική του φτωχή κατά τα άλλα οικογένεια, γεγονός που του δώρισε άριστες αρχές και ενάρετο χαρακτήρα. Πολύ σύντομα έμεινε ορφανός από πατέρα και αυτό του στέρησε την δυνατότητα να έχει ιδιαίτερες σπουδές. Τελείωσε την Β' Δημοτικού, ώστε μόλις είχε την δυνατότητα απλώς να διαβάζει και να γράφει χωρίς σωστό συντακτικό και με πολλά ορθογραφικά λάθη. Εργαζόταν στον τόπο της γεννήσεώς του, τελείωσε την στρατιωτική του θητεία στο Ναυτικό και σε ηλικία περίπου 23 ετών βρισκόταν στην Αθήνα σαν μικροπωλητής.

Όραμα - Αποκάλυψη

Στην απλότητα των χρόνων εκείνων σε ένα περιβάλλον πολύ κοσμικό, όπως ήταν τότε η Αθήνα, μια ευγενική ύπαρξη γεμάτη αυτοθυσία και αγάπη όπως ήταν ο Φραγκίσκος - αυτό ήταν το όνομά του πριν γίνει μοναχός - ζούσε μια ζωή έντιμη και προσεγμένη, έως ότου κάποιες συγκυρίες του άλλαξαν τελείως την ζωή. Ενώ μελετούσε βιβλία παλαιών ασκητών της Εκκλησίας, ένα αποκαλυπτικό όραμα του έδωσε μεγάλη ώθηση προς τον μοναχισμό. Βρέθηκε μπροστά σε μεγαλειώδεις ανακτορικούς χώρους και συνοδευόμενος από τους φύλακες του χώρου αυτού φοβήθηκε, διότι δεν γνώριζε πως βρέθηκε εκεί, χωρίς να το αξίζει, όμως εκείνοι χαμογέλασαν με καλοσύνη και του είπαν ότι το να ανεβεί εκεί είναι επιθυμία και θέληση του Βασιλέως. Για την εποχή βέβαια εκείνη, αυτό ήταν ύψιστη τιμή. Εδώ όμως δεν συνάντησε ο Φραγκίσκος κάτι το επίγειο, αλλά περνώντας μέσα από ασύλληπτους για την γήινη διάνοια χώρους, σε μια ξένη για τους κοινούς θνητούς διάσταση, τον υποδέχτηκαν και του έδωσαν ενδυμασία πολύτιμη που έμοιαζε κατασκευασμένη από ολόλευκο φως, ενώ ταυτόχρονα του είπαν “από εδώ και στο εξής θα υπηρετείς εδώ”. Παρόμοιες “πληροφορίες” είχε συναντήσει ο Φραγκίσκος στην μελέτη των βίων των Γερόντων και ασκητών της ερήμου. Αυτό το όραμα-αποκάλυψη συνοδευόταν και από μια υπερκόσμια θεϊκή ενέργεια. Αυτή η ενέργεια γέμισε τον εσωτερικό κόσμο του Φραγκίσκου με τον πόθο να γνωρίσει τον Δημιουργό του, να απομακρυνθεί από κάθε τι γήινο, να μιμείται-πριν γίνει ακόμη

μοναχός-την προσευχή, την νηστεία και την αγρυπνία των σκητών, στην Πεντέλη και σε άλλους χώρους κοντά στην Αθήνα, που στην εποχή του ήταν ακατοίκητη. Μια “τυχαία” γνωριμία του με ένα Αγιορείτη μοναχό, τον οδήγησε στο Άγιο Όρος και μάλιστα στα ερημικότερα μέρη του στα Κατουνάκια. Ο Φραγκίσκος δεν ήταν ακόμη έμπειρος ασκητής, είχε όμως ενημερωθεί από την μελέτη των βιβλίων των διαφόρων παλαιών ασκητών και την φυσική του συνείδηση ότι, για να ονομάζεται κανείς άνθρωπος, πρέπει να έχει νικήσει μέσα του όλα τα πάθη που προσδίδουν στον ανθρώπινο χαρακτήρα τον θηριώδη και άλογο τρόπο ζωής. Αυτός άλογος τρόπος ζωής, όπως έμπειρος αργότερα ασκητής γράφει στα πνευματικά παιδιά που καθοδηγούσε, χαρακτηρίζεται από την υπερηφάνεια ή τον εγωισμό, την φιλαυτία ή την υπερβολική αγάπη του εαυτού μας και την πλεονεξία, που ξεγελά τον άνθρωπο και τον κάνει να μαζεύει συνεχώς χρήματα. Σαν συνέχεια της αλυσίδας αυτών των κακών είναι ο θυμός και η ταραχή, το μίσος και γενικότερα ότι αντιστρατεύεται την αγάπη. Για να ξεκινήσει τον μοναχικό του αγώνα, σύμφωνα με όσα είχε διαβάσει, έπρεπε να συναντήσει άλλους έμπειρους γέροντες, ώστε με την καθοδήγηση να περπατήσει στον άορατο δρόμο της θεώσεως, να πολεμήσει με παράλογες επιθυμίες, να βρει συμπαράσταση από την Θεία Χάρη, να νικήσει με την Θεία Ενέργεια κάθε μορφή κακίας, που είτε είχε κατακτήσει κάποιο μέρος της καρδιάς του τον καιρό που δεν εργαζόταν τις ευαγγελικές αρετές, είτε επρόκειτο να τον προσβάλει για να του ανακόψει τον δρόμο. Στη προσπάθεια αυτή διευκολύνθηκε. Ενώ έμενε προσωρινά στην πλέον ερημική περιοχή του Αγίου όρους την Βίγλα, η οποία βρίσκεται στην νοτιοανατολική πλευρά του Αγίου όρους και προσπαθούσε, όπως είχε διαβάσει στους βίους των οσίων, να προσεύχεται, να νηστεύει, να αγρυπνεί και να αναζητεί καθοδήγηση, κουράστηκε υπερβολικά, και με πόνο, αγωνία και δάκρυα παρακαλούσε τον Χριστό και την Κυρία Θεοτόκο για βοήθεια και συμπαράσταση. Από την ερημική Βίγλα κοίταζε προς την κορυφή του Άθωνα, στο εκκλησάκι της Παναγίας και γεμάτος ταπείνωση προσευχόταν, όταν ξαφνικά αισθάνθηκε κάποιο σκίρτημα χαρά στην καρδιά του και ταυτόχρονα είδε αισθητά ένα φως το οποίο προερχόταν από το εκκλησάκι της Παναγίας και του μετέδωσε υπερφυσικές ιδιότητες. Έχασε την αίσθηση του χώρου, του χρόνου, της ύλης ακόμη και του σώματός του. Η χαρά ήταν ανεπανάληπτη, το φως ενωμένο με την ύπαρξή του και έξω από αυτόν, ενώ ταυτόχρονα η πονεμένη προσευχή του άλλαξε. Μέσα στην καρδιά του ακουγόταν ξεκάθαρα, ρυθμικά, με αίσθηση υπερφυσικής ειρήνης χωρίς πλέον δική του προσπάθεια το “Κύριε Ιησού Χριστέ ελέησόν με”, η σύντομη προσευχή που χρησιμοποιούν οι Αγιορείτες Πατέρες, για να έχουν αδιάλειπτη μνήμη του Θεού και των εντολών του, και επίσης να εκπληρώνουν την εντολή του Αποστόλου Παύλου “αδειαλείπτως προσεύχεσθε” (Α΄ Θεσσαλ. ε΄, 17). Αυτή ήταν η πρώτη του εμπειρία, πραγματική αίσθηση και πνευματική γνώση της Χάριτος του Αγίου Πνεύματος, η οποία μας δόθηκε κατά το

άγιο βάπτισμα στα παιδικά μας χρόνια. Από την ημέρα εκείνη απομακρύνθηκε περισσότερο από τους κατοικημένους χώρους, ζούσε με υπερβολική λιτότητα, το φαγητό του ήταν λίγο παξιμάδι κατά τις απογευματινές ώρες της ημέρας και αυτό το έπαιρνε από τις μονές για τις οποίες έφτιαχνε σκούπες από θάμνους, ενώ είχε ως αυστηρό πρόγραμμα την καλλιέργεια της προσευχής μέσα στην καρδιά του, όπως τον δίδαξε η Θεία Χάρη, η οποία μετά την αποκάλυψη εκείνη είχε συσταλεί και τώρα χρειαζόταν ο αγώνας της εργασίας του προγραμματισμού και της αναζητήσεως.

Οι υπερφυσικοί αγώνες και η νίκη

Στην κορυφή του Άθωνα την ημέρα της εορτής της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Χριστού, συνάντησε τον μετέπειτα συνασκητή του π. Αρσένιο και αφού συμφώνησαν να αγωνιστούν μαζί, ζήτησαν την συμβουλή ενός πολύ εναρέτου και σοφού Γέροντα, του Γέροντα Δανιήλ του Κατουνακιώτη, πού να μείνουν και πως να αγωνίζονται. Και αυτός πολύ σοφά τους σύστησε να υποταχθούν σε κάποιο γέροντα ενάρετο, ακόμη και αν είναι πολύ απλός, να πάρουν την ευχή του και μετά την κοίμησή του να αγωνιστούν όπως τους αρέσει. Πράγματι παρέμειναν και έζησαν κοντά στους Γέροντες Εφραίμ και Ιωσήφ. Η ασκητική ζωή εξωτερικά είναι μια μονοτονία, όμως μέσα στο πρόγραμμα αυτό ο άνθρωπος ενδοσκοπεί, παρακολουθεί τον εσωτερικό του κόσμο και με την δύναμη του φωτός της προσευχής ελέγχει όλες τις σκέψεις και τις ενέργειες που αυτές μεταφέρουν. Με την δύναμη της Χάριτος του Θεού διώχνει κάθε πονηρή σκέψη που υποβάλλει κυρίως φαντασιώσεις υπερηφανείας, οίσηως και εγωισμού, σαρκικές αναπαύσεις, ηδονές και απολαύσεις “υπέρ το μέτρον”, συναισθήματα μίσους, ζήλειας και φθόνου, ή ακόμη την προσκόλληση στα υλικά πράγματα, ώστε να κινδυνεύει κανείς να θυμώνει όταν του τα στερούν ή να ανταποδίδει κακόν αντί κακού. Και αντί όλων αυτών με την Θεία Ενέργεια, με την παράλληλη προσοχή και απόφασή του να μοιάσει στον Θεό, ο ασκητής αποκτά επίγνωση της αδυναμίας του ανθρώπου. Χωρίς την δύναμη του Θεού και την συνεργασία με τη Θεία Χάρη δεν μπορεί να κάνει τίποτε αγαθό, αποφεύγει το να “οίεται”, δηλαδή να νομίζει ότι είναι σπουδαίος και γνωρίζει έτσι την πατρική προστασία του Δημιουργού του. Εισέρχεται στον πρώτο ευαγγελικό μακαρισμό “μακάριοι οι πτωχοί το πνεύματι” που είναι η ταπείνωση, ο χαρακτήρας του Χριστού “μάθετε απ’εμού, ότι πρᾶος εἰμί και ταπεινός τη καρδία” (Ματθ. ια’, 29). Ο αντίθετος της ταπεινώσεως δρόμος τους μεν μοναχούς τούς κάνει παράλογους, τους δε λαϊκούς τους στέλνει στο ψυχιατρείο. Αποδιώκοντας με την Θεία Ενέργεια το μίσος, τον θυμό, την ζήλεια, τον φθόνο και με την προσοχή, την βιωτή και την σταθερή απόφασή του να εχθρεύεται όχι τους ανθρώπους αλλά την κακία, αποκτά ο ασκητής την αγάπη, την κορυφή όλων των αρετών, που τον κάνει όμοιο με τον Θεό, “ότι ο Θεός αγάπη

εστί” (Α΄ Ιω. δ΄, 8). Για την απόκτηση βέβαια όλων αυτών βοηθεί υπερβολικά η ακτημοσύνη, το ότι ο νους δεν προσκολλάται σε τίποτε γήινο ούτε έχει επιθυμία προς κάτι υλικό.

Όταν η Θεία Χάρη θέλει να αναδείξει κάποιον στο πνευματικό αξίωμα του διδασκάλου και του Πατέρα, τον περνά μέσα από διάφορες δοκιμασίες. Για την απόκτηση των παραπάνω χρειάζεται υπομονή, επιμονή, κόπος, θλίψη και έντονος αγώνας. Ο αγώνας αυτός στη ζωή των ασκητών αλλά και των συνειδητών χριστιανών ονομάζεται και είναι σταυρός, δηλαδή σαν την εσταυρωμένη ζωή του Κυρίου. Εν τω μεταξύ αγωνιζόμενοι στα Κατουνάκια πέθανε ο ένας από τους Γέροντες, ο Ιωσήφ, ενώ στο όνομά του είχε ήδη καρεί μοναχός ο μακαριστός μας Γέροντας, ο πρώην Φραγκίσκος και τώρα πλέον Ιωσήφ. Μεγάλες δοκιμασίες από το εργόχειρο και κάποιες συνήθειες των περιοίκων μοναχών ανάγκασαν τον Γέροντα Εφραίμ και τους δύο υποτακτικούς Ιωσήφ και Αρσένιο να ανέβουν ψηλότερα στην περιοχή του Αγ. Βασιλείου. Οι δυσκολίες λόγω της ακτημοσύνης ήταν απερίγραπτες. Εκεί αναγκάστηκαν να φτιάξουν ένα μικρό καλυβάκι διαμονής με απερίγραπτους κόπους. Εκεί αργότερα σε βαθιά γεράματα πέθανε και ο Γέροντας Εφραίμ, ενώ για τον γέροντα Ιωσήφ ξεκίνησαν οι μεγάλοι πνευματικοί αγώνες. Όποιος μοναχός έχει την διάθεση να ανεβεί ψηλά, να ξεπεράσει όχι μόνο την κακία αλλά και αυτή την φυσική κίνηση της σαρκικής ηδονής, θα του δοθεί η υπερφυσική νίκη, αλλά με υπερφυσικούς αγώνες και υπερφυσική συμπαράσταση της Χάριτος του Θεού. Αυτοί οι αόρατοι δρόμοι που ακολουθήθηκαν από τους Άγιους Πατέρες και ήταν γνωστοί ακόμη και στους απλούς χριστιανούς στον κόσμο, στους γονείς μας και τους παππούδες μας, σήμερα λόγω της διεισδύσεως ξένων τρόπων ζωής είναι ελάχιστα γνωστοί, καλλιεργούνται όμως και σήμερα στο Άγιο Όρος και στην Εκκλησία γενικότερα.

Το όραμα του δοξασμένου στρατηγού

Ο μακαριστός Γέροντας πριν ξεκινήσει τον ασκητικό του αγώνα, είχε πόθο να ζήσει μια πολύ πνευματική ζωή και δεν υπολόγιζε κόπους σωματικούς, νηστείες και θλίψεις, υπομονή στην προσευχή και ότι άλλο χρειαζόταν για να πετύχει στον σκοπό του. Έτσι προσευχόμενος στο μικρό καλύβι του στον Άγιο Βασίλειο μέσα στην ησυχία της ερημιάς και της νύκτας, το άκτιστο φως της Θείας Χάριτος αυξήθηκε υπερβολικά μέσα του με άπειρη γλυκύτητα και ξαφνικά εμφανίστηκαν μπροστά του ένα τάγμα μοναχών σαν παράταξη και απέναντι τους πάλι σαν είδος στρατού πολλοί μαύροι εξαγριωμένοι με άσχημη όψη και διάθεση. Τον πλησίασε ένας δοξασμένος από θεϊκό φως στρατηγός και του είπε: “Επιθυμείς να πολεμήσεις στην πρώτη γραμμή;” και ενώ ο μακαριστός Γέροντας του απάντησε ναι, χαρούμενα με γενναιότητα, οδηγήθηκε τελείως μπροστά, όπου ήταν ένας ή δύο

μοναχοί, ενώ ταυτόχρονα του μίλησε ο οδηγός του και του είπε: “όποιος θέλει να πολεμήσει ανδρεία με αυτούς τους σκοτεινούς δεν τον εμποδίζω αλλά τον βοηθώ”.Οκτώ χρόνια ακόμη αγωνίστηκε σκληρά εναντίον κάθε δαίμονα και κυρίως αυτού που προκαλεί την ανηθικότητα και την πορνεία. Στο διάστημα αυτό ο αγώνας ήταν εξαντλητικός, κοιμόταν λίγο σε ένα είδος καρέκλας, δεν ξάπλωνε, νήστευε και προσευχόταν αδιάλειπτα. Όταν έφτανε σε υπερβολική κόπωση και θλίψη τον παρηγορούσε η Χάρη του Θεού. Ο ίδιος στηρίζοντας αργότερα τα πνευματικά του παιδιά, τους διηγόταν πολλές από αυτές τις θεικές παρηγοριές.Στο διάστημα αυτό γνώρισε ένα πολύ ενάρετο ασκητή, τον Γέροντα Δανιήλ, που έμενε στο κάθισμα του Αγίου Πέτρου μετά από την ερημική και πανέμορφη περιοχή των Κρύων Νερών. Ο ίδιος διηγείται: “Η τάξις μου ήτο να εσθίω άπαξ της ημέρας ολίγον, με μέτρον ψωμί και φαϊ. Και καν Πάσχα ή Απόκριες ένα ήτον εις ημάς φαγητόν. Άπαξ. Και εις όλον το έτος ολονύκτιος αγρυπνία. Την τάξιν αυτήν παρελάβαμε με τον Γέροντα Αρσένιον από έναν νηπτικόν και άγιον Γέροντα, τον Παπα-Δανιήλ. Είχε και άλλους ετότε αγίους πολλούς. Αυτός ήτο ο ένας. Και ιερεύς και ησυχαστής άκρον. Δεν εδέχετο εις την λειτουργίαν κανένα. Βαστούσε η λειτουργία του τρισήμισυ και τέσσαρες ώρες. Από τα δάκρυα δεν ημπορούσε να δώση τας εκφωνήσεις. Εγένετο λάσπη το έδαφος. Δι αυτό και αργούσε πολύ. Αυτός ήτον πενήντα και πλέον ετών ιερουργός. Μίαν ημέραν δεν εννοούσε να αφήση την θείαν λειτουργίαν. Και την Σαρακοστήν όλες τες ημέρες έκαμε Προηγιασμένες. Και μέχρι τέλους χωρίς ασθένειαν εκοιμήθη... Αυτός δεν εδέχετο κανέναν ως είπομεν, αλλ’ εγώ επειδή ήμην πολύ επιτήδειος να ερευνώ δια να μάθω – δι αυτό και η οικονομία Θεού, όπου θερμώς τον εζητούσα – εσυγκατέβει και με εδέχετο. Και εις κάθε φοράν με έλεγεν ολίγα πλήρη χάριτος λόγια. Και εβάδιζα όλην την νύχτα δια να πάω εκεί μόνος, να ιδώ την όντως θείαν εκείνην παράστασιν, και να ακούσω ένα δύο λογάκια... Ήσαν και άλλοι πολλοί, έχοντες έκαστος ίδιον χάρισμα και πάντες ηγιασμένοι, ευωδιάζοντες ως κρίνα την έρημον”.Στον Άγιο Βασίλειο έγινε γνωστός πλέον ο Γέροντας και πολλοί τον επισκέπτονταν για συμβουλές. Έτσι ενοχλούμενος στην ησυχία του αναζητούσε άλλο χώρο ησυχαστικό και δύσβατο, κρυμμένο από τους πολλούς. Δεν άργησε να ανακαλύψει τις σπηλιές στην Μικρά Αγία Άννα. Ήταν τόπος στενός και δύσβατος. Ο χώρος για να κτιστεί ένα μικρλο πήλινο καλυβάκι, όπως συνηθιζόταν ήταν σχεδόν ακατάλληλος. Όλη τους η περιουσία ήταν λίγα βιβλία και τα ρούχα που φορούσαν. Ματακόμισαν εκεί τον Ιανουάριο του 1938. Οι κόποι οι παρατεταμένες νηστείες και αγρυπνίες κατέβαλαν πλέον το σώμα του Γέροντα. Αναγκάστηκαν και έκτισαν μια μικρή πόρτα στους βράχους που ήταν η μοναδική φυσική είσοδος, λίγο μετά έκτισαν κάτω από την σπηλιά ένα μεγαλύτερο καλύβι με ξύλα, βέργες, πηλό, το οποίο διαίρεσαν σε τρία πολύ μικρά δωμάτια. Ήταν δε τόσο μικρό που με κόπο μπορούσε να εξυπηρετηθεί άνθρωπος περιορισμένων απαιτήσεων, και αντί πόρτας

χρησιμοποιούσαν το παράθυρο. Για εννέα χρόνια στην συνοδεία τους στην Μικρά Αγία Άννα ήταν μόνο οι δύο τους, ο Γέροντας Ιωσήφ και ο π. Αρσένιος. Ο εφημέριος ερχόταν και έμενε μαζί τους μία ή δύο φορές την εβδομάδα για την θεία λειτουργία. Ο εφημέριος αυτός, ενάρετος ιερομόναχος, ήταν ο μετέπειτα πολύ γνωστός στο Άγιον Όρος Παπα-Εφραίμ Κατουνακιώτης. Η επιθυμία να μην έχουν τίποτα εκτός από τα αναγκαία ξεκινούσε από τον πόθο της αγάπης του Θεού, ώστε τίποτε να μην ενοχλεί την γαλήνια και καθαρή προσευχή τους, τίποτε να μη διασπά την προσοχή τους. Ο νους τους ανάλαφρος αντιμετώπιζε τις εχθρικές προσβολές, ζούσε μέσα σε απεριγράπτη εσωτερική και εξωτερική ησυχία και ενωνόταν ακατάληπτα σε θείους έρωτες με το Πνεύμα το Άγιο του Θεού. Ο άνθρωπος καταπατά το νόμο της συνειδήσεως και των εντολών του Θεού, πιστεύοντας ότι θα ευτυχήσει και θα είναι έμπλεος ηδονής αν ενεργήσει παρά τους δύο αυτούς νόμους. Και πράγματι καταπατώντας την ηθική αξία της εντιμότητας στις συναλλαγές κερδίζει κανείς σε ύλη, καταστρέφοντας την πνευματική του υπόσταση και νοιώθοντας μια ηδονή η οποία στην γλώσσα του ευαγγελίου αποτελεί αμαρτία. Το ίδιο συμβαίνει και στην πορνεία, στη μοιχεία στο ψεύδος κτλ. Η αιτία που ο άνθρωπος θεωρεί την αμαρτία ως αγαθό είναι η ηδονή. Μέσα στην ασκητική ζωή της Ορθοδοξίας, οι ασκητές δεν ήταν άνθρωποι οι οποίοι μισούσαν το σώμα τους, αλλά με τη νηστεία και τον κόπο νικούσαν τα πάθη που προκαλούν οι ηδονές του σώματος, ενώ με την ταπείνωση νικούσαν τον εγωισμό και την υψηλοφροσύνη, με την συνεργασία πάντοτε της Θείας Χάριτος. Έτσι επιδίδονταν σε αγώνες φιλοπονίας, ησυχίας, σιωπής και προσευχής με σκοπό να φθάσουν στην ένωση με τον Θεό και την τέλεια αγάπη.

Η συνάντηση με το Γέροντα Ιωσήφ τον Βατοπαιδινό

Το 1947 και ενώ ο Γέροντας Ιωσήφ συνεχίζει την σκληρή και αυστηρή ασκητική του ζωή, δέχτηκε στην συνοδεία του μετά από προσευχή τον Γέροντα Ιωσήφ, που σήμερα είναι σχεδόν 80 ετών και ζει στην Ιερά Μονή Βατοπαιδίου. Όταν προσέγγισε τον Γέροντα Ιωσήφ, εκείνος δεν τον δέχτηκε σαν μαθητή του. Όμως παρακαλώντας τον επίμονα απέσπασε στο τέλος την υπόσχεση ότι θα προσευχόταν ο Γέροντας και θα του απαντούσε τελικά μετά από θεϊκό φωτισμό και πληροφωρία. Ο ίδιος ο Γέροντας Ιωσήφ ο Βατοπαιδινός στην εκτενή βίο που έχει συγγράψει για τον Γέροντα του αναφέρει: “Όταν την επόμενη μέρα, μετά από εναγώνια αναμονή, άκουσα την συγκατάθεση του Γέροντα ότι με δέχεται, άνοιξε για την ευτέλειά μου η νέα σελίδα της ταπεινής μου ζωής. Μόνον από τότε δεν είχα αμφιβολίες ή απορίες, αλλά με όλο το πλήρωμα της πληροφωρίας και πίστεως ευρήκα αυτό που νοσταλγούσα και προγραμμαμάτιζα, που ήταν και το μακρινό μου όνειρο. Έμενα πια μόνιμα μαζί τους, όταν ο Γέροντας εγκατέλειψε το κελλάκι του όπου έμενε και πήγε μακρύτερα, διακόσια περίπου μέτρα, σε άλλο κελλάκι που του

είχα ετοιμάσει και έμενε εκεί μόνος του. Μετά την αγρυπνία μας μέχρι τα μεσάνυχτα, πηγαίναμε στον Γέροντα, διότι ενωρίτερα δεν δεχόταν ποτέ. Ένα μεσημέρι μετά το γεύμα, όταν του έβαλα μετάνοια για να φύγω στο κελλί μου όπως πάντα, μου έσφιξε το χέρι και μειδιών μου είπε: " απόψε θα σου στείλω ένα δεματάκι και πρόσεξε να μη το χάσεις". Εγώ δεν κατάλαβα τι εννοούσε ούτε το σχολίασα καθόλου μέσα μου και έφυγα. Μετά την ανάπαυση, όπως πάντοτε, αρχίσαμε την αγρυπνία μας και ετοιμάσθηκα καθώς μου είχε δείξει να αρχίσω την προσευχή μου κρατώντας όσο μπορούσα το νου μου και τα, για το δεματάκι τα ξέχασα τελείως Δεν θυμάμαι πως ξεκίνησα, αλλά ξέρω καλά ότι μόλις άρχισα δεν πρόλαβα να προφέρω πολλές φορές το όνομα του Χριστού μας και γέμισε η καρδιά μου αγάπη προς τον Θεόν. Έξαφνα πολλαπλασιάστηκε τόσο πολύ που δεν προσευχόμουν πλέον, αλλά εθαύμαζα με έκπληξιν το ξεχείλισμα αυτό της αγάπης. Ήθελα να αγκαλιάσω και να ασπασθώ όλους τους ανθρώπους και όλη την κτίση και συγχρόνως σκεπτόμουν τόσο ταπεινά που ένοιωθα πως είμαι κάτω από όλα τα κτίσματα. Το πλήρωμα όμως και η φλόγα της αγάπης μου ήταν προς τον Χριστό μας, που αισθανόμουν ότι ήταν παρών, αλλά δεν μπορούσα να τον ιδώ, για να προσπέσω στους αχράντους πόδας Του και να τον ρωτήσω, πως πυρπολεί τόσο τις καρδιές και μένει κρυμμένος και άγνωστος. Είχα τότε μίαν λεπτήν πληροφορία ότι αυτή είναι η Χάρη του Αγίου Πνεύματος και αυτή είναι η βασιλεία των ουρανών, που ο Κύριος μας λέγει ότι ευρίσκεται εντός ημών. Και έλεγα: "ας μείνω, Κύριε μου, έτσι και δεν χρειάζομαι άλλο τίποτα". Αυτό κράτησε αρκετήν ώρα και σιγά σιγά επανήλθα στην πρώτη μου κατάσταση πάλι και περίμενα με αγωνία, ανυπόμονα, να έλθη η κατάλληλη ώρα να πάω στον Γέροντα να τον ρωτήσω τί ήταν αυτό το πράγμα και πως έγινε. Ήταν περίπου 20 Αυγούστου και η σελήνη ολόφωτη, όταν πήγα τρέχοντας και τον ευρήκα έξω από το κελλί του να περπατάει στο μικρό του προαύλιο. Μόλις με είδε άρχισε να μειδιά και πριν του βάλω μετάνοια μου είπε: " Είδες τι γλυκός που είναι ο Χριστός μας; Κατάλαβες πρακτικά τι είναι αυτό που επίμονα ρωτούσες; Τώρα βιάσου να κάμης κτήμα σου αυτή τη Χάρη και να μη σου την κλέψη η αμέλεια".

Η κοίμηση του Αγίου Γέροντα

Οι σκληροί αγώνες στην νεανική ζωή του Γέροντα, οι στερήσεις, οι αδιάκοποι κόποι, οι απόκρημνοι και δύσβατοι χώροι όπου ασκήτευε τον κατέβαλαν σωματικά ώστε να φαίνεται υπέργηρος. Της Σαρακοστής το πρόγραμμα για φαγητό ήταν 75 γραμμάρια αλεύρι κοινό για τον καθένα βρασμένο με λίγο αλάτι, κατά την ενάτη βυζαντινή ώρα, περίπου τρεις ώρες πριν την δύση του ήλιου. Όταν αργότερα στον χώρο αυτό προσήλθαν ακόμη δύο αδελφοί, ο νυν Προηγούμενος Εφραίμ της Μονής Φιλοθέου και ο προηγούμενος Γέροντας Χαράλαμπος της Ιεράς Μονής Διονυσίου, οι δυσκολίες διαμονής έγιναν αξεπέραστες, η κατασκευή νέων χώρων διαμονής

σχεδόν αδύνατη. Τέλος με υπεράνθρωπες προσπάθειες κατασκεύασαν ένα χώρο πιο βαθιά στον οποίο απεσύρθει ο Γέροντας Ιωσήφ για ησυχία, ενώ στο αρχικό πήλινο σπιτάκι παρέμειναν οι τρεις νέοι υποτακτικοί. Πολύ σύντομα όμως οι δυσκολίες δημιούργησαν έντονα προβλήματα υγείας σε όλους και ακόμη περισσότερο στους νεότερους. Έτσι αποφασίστηκε να κατεβούν χαμηλά, όπου υπήρχαν ευνοϊκότεροι χώροι διαμονής και προτιμήθηκε η νέα Σκήτη που ανήκει στην Ιερά Μονή του Αγίου Παύλου. Αυτό έγινε το 1951. Για μια ακόμη φορά προσπάθησαν να δημιουργήσουν χώρους διαμονής στα ψηλότερα και ασκητικότερα μέρη της Νέας Σκήτης. Οι δυσκολίες ήταν και πάλι απερίγραπτες εφόσον σαν ακτήμονες δεν είχαν ούτε τα απαραίτητα εργαλεία, αλλά ούτε και την οικονομική δυνατότητα. Η συνήθεια όμως στις στερήσεις έκανε και την δοκιμασία αυτή υποφερτή και σε σύντομο χρονικό διάστημα είχαν ετοιμάσει καταλύματα και συνέχιζαν το πνευματικό τους πρόγραμμα. Όταν ο Γέροντας είχε ήδη καταβληθεί, ή υγεία του πήγαινε προς το χειρότερο, δύο σοβαρές ασθένειες, η μία μετά την άλλη επέφεραν το τέλος της επίγειας ζωής του την 15η Αυγούστου 1959. Ο βιογράφος του αναφέρει: “Οι τελευταίες μέρες του ήταν πολύ οδυνηρές, γιατί η προχωρημένη πλέον ανεπάρκεια του εμπόδιζε την αναπνοή και κοπίαζε πολύ. Αυτό όμως για μας ήταν μάθημα και αφορμή πρακτικής υπομονής. Αισθανόμενοι την αγώνα του και ενώ προσπαθούσαμε να τον ανακουφίσουμε αυτός μας παρηγορούσε καταλλήλως με πρακτικά παραδείγματα αναφερόμενος ιδίως στην ματαιότητα του κόσμου. Μας έλεγε: “κοντεύει η μέρα μου να φύγω. Όπως έγινα δεν είμαι τώρα για τίποτα, ούτε μπορώ να αγωνισθώ άλλο”. Ο αείμνηστος δεν ξεχνούσε διόλου τον σκοπό του και με διάφορες επίνοιες, σε κάθε πρόφαση της ζωής, εύρισκε μέσον αγώνος και καρποφορίας. Μη δυνάμενος να κινηθή ούτε και να ξαπλώσει για την ασθένεια του καθόταν σε μια πρόχειρη πολυθρόνα απ’αυτές τις πτυσσόμενες έκλαιε συνεχώς την ματαιότητα του βίου. Ανέμενε την απόλυσή του απ’αυτή την ζωή σαν τον ευτυχέστερο κλήρο και ψιθύριζε τροπάρια των κεκοιμημένων, όταν δεν τον πίεζε η δύσπνοια. Αρσένιε έλεγε χαριεντιζόμενος, πότε φεύγουμε; Δεν εύχεσαι φαίνεται και αργούμε”. Επί σαράντα σχεδόν ημέρες, τις τελευταίες του, δεν έτρωγε τίποτε, μόνο κοινωνούσε κάθε μέρα και έπαιρνε λίγο καρπούζι. Ο Γέροντας είχε όση φροντίδα και μέριμνα για την έξοδό του, που νόμιζε κανείς ότι όντως πρόκειται να ταξιδέψει αυτήν την ώρα και περίμενε το μέσο της μεταφοράς. Εμείς απεγνωσμένα προσπαθούσαμε με ότι μέσο μπορούσαμε, επιστημονικό ή πρακτικό, τουλάχιστον να τον ανακουφίσουμε γιατί κατά διαστήματα η δύσπνοια τον δυσκόλευε πολύ. Εκείνος όμως μας έλεγε: “Μην κοπιάζετε, παιδιά, δεν πρόκειται να μείνω. Από πόσο καιρό περιμένω αυτή την ώρα. Μόνον εύχεσθε να μην εμποδίσει τίποτα την ελπίδα μου. Έως ότου ζη ο άνθρωπος δεν μπορεί να αμεριμνήσει”. Κατά την 14η Αυγούστου του 1959 ετοιμαζόταν πολύ και υπολογίζοντας την επομένη, που ήταν η εορτή της Κοιμήσεως ανυπομονούσε, κάτι

περίμενε. Συνάμα η κατάσταση του είχε επιδεινωθεί. Πέρασαν προηγουμένως φίλοι του λαϊκοί και τον χαιρέτησαν και όταν του ευχήθηκαν ανάρρωση, τους είπε: “όχι, όχι, φεύγω σύντομα όταν θα ακούσεται μετά τις ημέρες τις καμπάνες, να ξέρετε ότι έφυγεν ο φίλος σας. Υπολογίζω της Παναγίας μας”. Την άλλη μέρα, στην μνήμη της Κυρίας μας Θεοτόκου, παρευρέθη στην Λειτουργία, μετά κόπου είπε το τρισάγιο και μετέλαβε για τελευταία φορά λέγοντας “εις εφόδιον ζωής αιωνίου”. Κοίταζε με επιμονή την εικόνα της Κυρίας μας, που τόσο την αγαπούσε, και σαν να της ζητούσε κάτι. Κάτι που το γνώριζε ακριβώς αυτή. Τα ήρεμα δάκρυα του μαρτυρούσαν την προς αυτήν ενδόμυχη αίτηση της ψυχής του. Αυτήν που τόσες φορές τον παρηγόρησε και του συνέστησε να τρέφη βεβαίαν ελπίδα προς την ευσπλαχνία της... Η Δέσποινά μας εξεπλήρωσε πληρέστατα την υπόσχεσή της προς τον αείμνηστο, να έχη την ελπίδα του σ’ αυτήν, με την τελευταία δωρεά της, να παραλάβει την ψυχή του την ημέρα της αγίας Κοιμήσεώς της. Καθήμενος στην καρέκλα του και παλαίων με την συνεχιζόμενη δύσπνοια, κράτησε κοντά του τον πατέρα Αρσένιο, όπως πάντοτε, αφού έδωσε στους πάντας την ευχή του. Όταν ο πατήρ Αρσένιος θέλησε να τρίψει λίγο τα πόδια του για μικρήν ανακούφιση, δεν τον άφησε και του είπε; “Παύσε πάτερ, Αρσένιε, μη κάνεις τίποτα. Τέλειωσαν όλα. Φεύγω”. Έπιασε το χέρι του αχώριστου συνασκητού του, σαν να τον χαιρετούσε για τελευταία φορά, κοίταξε λίγο πάνω και παρέδωσε ήσυχα την μακαρίαν του ψυχή. Όταν μαζευτήκαμε όλοι γύρω του, αυτός δεν ήταν πλέον μαζί μας. Αφού πανηγύρισε μαζί μας την θεία μετάσταση της Κυρίας μας Θεοτόκου, έφυγε για να εορτάση στους ουραμούς αυτήν την χαρμόσυνη ημέρα. Ήταν ημέρα Παρασκευή και ώρα πρωινή μετά την ανατολή του ηλίου. Την επομένη που έγινε η κηδεία του – κατά την απαίτησή του εκεί στον τόπο που ετελειώθη – ήλθαν όλοι οι Πατέρες της Σκήτης. Αγαπούσε όλους και ανταγαπάτο από όλους”.

Πηγή: agioritikesmnimes.blogspot.gr